

Как руснаците „изпариха“ 1000 китайци

<http://varg1.blog.bg/history/2016/06/06/kak-rusnacite-izpariha-1000-kitaici.1456361>

След XX конгрес на КПСС с прочутата реч на генсека Хрушчов за култа на личността към др. Сталин, отношенията между Китай и СССР бележат чувствително охлаждане.

Ескалацията достига връх във въоръжените конфликти между СССР и Китай през 1969 г. Повод за сблъсък е неразрешеният от векове спор за границата и териториалната принадлежност на намиращия се в р. Усури о. Даманский.

Коренът на проблема се крие в различното тълкуване, което двете страни дават на Пекинския договор от 1860 г. между Русия и Китай, съгласно който границата минава по двата бряга на реката. Статута на водната повърхност и на речните острови е нерегламентирана. Според нормите на международното публично право границата следва да минава по средата между бреговете. Островът е отдалечен от Китай на 40 м., а от СССР – на 200 м., но и двете страни го считат за свой. Островът е района около него е под контрола на застava Нижная Михайловка. В периода 1968-1969 обстановката по границата е напрегната. Китайските провокации се превръщат в ежедневие в района на острова.

През нощта на 2 март 1969 г. китайски части се прехвърлят на острова и се окопават. Съветските граничари на сутринта регистрират нарушение на границата. Група граничари под командването на л-т Стрелников – общо 9 човека – се отправят на острова за да отстранят от съветска територия нарушителите. Окопалите се китайци откриват огън от упор. Съветските граничари загиват под огъня на близо 300 китайски автоматични. Прикриващата съветска гранична група от 5 човека под командата на мл. с-т Ю. Бабански отвърща на огъня и докладва за инцидента. Командирът на Иманския граничен отряд полк. Леонов вдига по тревога маневрена група. С цената на 32 жертви китайците са отблъснати от острова. На 14 март съветските граничари получават заповед да се изтеглят от острова. През нощта получават нова заповед – да го превземат. Полк Леонов повежда група от три танка Т-62 (по това време нов и секретен). Командирският танк е поразен. Полковникът – убит. Останалите танкове се връщат на изходни позиции оставяйки поразения танк и трупа на своя командир. През нощта група разузнавачи правят опит да унищожат танка. В крайна сметка танкът потъва в реката след попадение на 160 мм минохвъргачка. По това време китайците са прехвърлили на острова около 2000 човека.

Сутринта на 15 март граничарите атакуват острова но са отблъснати. В съветския тил са развърнати дивизион реактивни системи за залпов огън „Град“ и артелерийски полк 122-мм гаубици. За да бъдат задействани тези части е необходима заповед на военния министър маршал Гречко, който е в командировка или на ген. секретар Леонид Брежнев – на официално посещение в Унгария. На 16 март командващия Забайкалския ВО ген. Павловски, без разрешението на Москва взема инициативата в свои ръце. В 12.50 ч. артилерията нанася удар по фронт с дължина 10 км и дълбочина 6-7 км. Изстреляни са

около 2000 снаряда и ракети. Голяма част от снарядите на РСЗО на руснаците са били запалителни с любимото им запалително вещество – термит. Той гори с температури 2500-3000 градуса. При тези температури железните изделия се превръщат в локви метал. Очевидци сравняват бойното поле с крематориум. Тежките поражения, които нанася реактивната артилерия на китайските части са в основата на легендата за „лазерното оръжие“ използвано от руснаците. След артилерийска подготовката 2 батальон на 199 мотострелкови полк с танкова поддръжка атакува острова и го превзема. Ген. Павловски е издигнат на поста главкомандващ на СВ. За периода на военните действия СССР губят 60 бойци. За Китай няма официални данни, но те се изчисляват на минимум 1000 души. След инцидента в района на Даманский е дислоцирана МСД.

Следващият инцидент е на 12.08.1969 г. в района на Казахстан – височината Каменная до езерото Жаланшкол. На тази дата съветските граничари забелязват китайски войници да се окопават на Каменная. Група съветски граничари под командването на НЩ подполк. Никитенко атакува с подкрепата на придадените БТР височината. За подкрепа на китайските войници са изпратени с камиони подкрепления – около 70 човека. Китайците са прехванати от граничните групи за прикритие с БТР. Един БТР прониква в китайския тил и превзема укрепленията. Сблъсъкът трае 9 часа. 18 китайци са убити, 2 – пленени. СССР губят 2 граничари и 11 ранени.

На 11.09.1969 г., завръщайки се от погребението на Хо Ши Мин, съветският премиер А. Косигин се среща с Чжоу Енлай. Подписано е споразумение, с което се прекратяват граничните конфликти.

Спорът окончателно е решен през 90-те години на XX в., когато Дамайнский и редица спорни територии са предадени на Китай. /ntotkov